

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 177/23

Люксембург, 23 ноември 2023 г.

Решение на Съда по дело C-321/22 | Provident Polska

Защита на потребителите: задължаването на потребителя да заплаща прекомерни извънлихвени разходи по кредит може да означава, че е налице неравноправна клауза

Трима граждани сключват в Полша договори за потребителски кредит. По силата на тези договори те трябва да платят, освен заетата сума ведно с лихвите, допълнителни такси и комисиони. Тези извънлихвени разходи са твърде големи и се равняват на няколко десетки процентни пункта от зетите суми. Според потребителите тези разходи са завишени и неразумни, поради което искат от полски съд да обяви съответните клаузи за неравноправни. В два от договорите се предвижда също, че вноските за погасяване на кредита се плащат единствено в брой на служител на заемодателя в жилището на заемателя.

Полският съд иска от Съда да тълкува Директивата относно неравноправните клаузи в потребителските договори¹. Той иска да знае дали е възможно клаузите, посветени на извънлихвените разходи по кредит, да се квалифицират като неравноправни, само защото тези разходи са явно прекомерни спрямо престацията, извършена от продавача или доставчика. Той иска да разбере също дали договорът може да продължи да се изпълнява след обявяването на нищожността на разпоредбите, изискващи погасяването да става на място в жилището на потребителя.

В отговора си Съдът припомня, че договорна клауза се счита за неравноправна, когато създава значителна неравнопоставеност между правата и задълженията на съдоговорителите в ущърб на потребителя. **Такава неравнопоставеност може да произтича от самия факт, че извънлихвените разходи, за които е задължен потребителят, са явно непропорционални спрямо зетата сума и предоставените като насрещна престация услуги, свързани с отпускането и управлението на съответния кредит.** По принцип обаче неравноправността на клаузите може да се преценява само, ако с тях не се определя основният предмет на договора или ако те не се отнасят до съответствието на цената или възнаграждението спрямо предоставените като насрещна престация услуги. Поради това националният съд трябва да провери дали разглежданият случай е такъв. Ако това не е така, националният съд трябва да провери дали националното законодателство — в качеството му на правна уредба, осигуряваща по-високо равнище на защита — допуска извършването на такава преценка.

Накрая, когато националният съд обяви за недействителна клаузата, изискваща погасяването да се извършва в жилището на потребителя, тъй като счита, че тя позволява на заемодателя да упражнява незаконосъобразен натиск, договорът може да се окаже изпълним и съответно **изцяло** нищожен. Ако обаче неравноправният елемент от клаузата е отделен от останалата ѝ част, неговото премахване може да се окаже достатъчно, за да се възстанови действителното равновесие между страните по договора. В тази хипотеза договорът **може да продължи да се изпълнява и потребителят може да избере който и да било начин на плащане** сред допустимите по националното право.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст и евентуално резюмето](#) на съдебното решение се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Поддържайте връзка!

¹ [Директива 93/13/ЕИО](#) на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори.